

Віталій ПЛЕТЕНИЦЬКИЙ
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ THEY

ФЕНОМЕН ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН ЄС

Ключовим пріоритетом розвитку євроінтеграційних процесів економіки України виступає можливість її включення в сферу міжнародної торгівлі країн-членів ЄС. Європейський Союз – унікальне формування, що не має аналогів в історії та є результатом еволюції міжнародної політики. Більшість країн-засновників та «ключових держав» ЄС (Франція, Німеччина, Велика Британія, Португалія, Іспанія) більше ста років тому були наймогутнішими світовими імперіями, що вели постійну боротьбу за колонії та сфери впливу в різних регіонах планети. Сьогодні Європейський Союз це передовий суб'єкт зовнішньоторговельних відносин в світі, при чому такі лідируючі позиції – це наслідок специфічних рис зовнішньоторговельної діяльності країн-членів цього інтеграційного об'єднання.

Формування значної частки міжнародної торгівлі саме країнами ЄС-28 зумовлене певними особливостями її здійснення в цьому інтеграційному об'єднанні. Зокрема в сфері зовнішньоекономічної діяльності і міжнародної торгівлі зокрема для держав ЄС окремо розрізняють Extra-торгівлю (торгівля держав-членів ЄС з державами, що не входять до складу ЄС) та Intra-торгівлю (торгівля держав-членів ЄС з іншими державами, що входять до складу ЄС).

Аналізуючи показники Extra-торгівлі ЄС-28 в 2013 році, варто було б почати з того, що загальний її розмір (сума додаткових ЄС експорту та імпорту) оцінюється 3 419 млрд. Особливістю Extra-торгівлі ЄС-28 в 2013 році стало значне зростання суми експортних операцій й рекордне падіння суми імпортних операцій (в порівнянні з показником 2012 року сума імпорту в 2013 році зменшилась більш ніж на 100 млрд. євро). В наслідок таких процесів сальдо торгового балансу для країн ЄС-28, вперше з 2002 року мало позитивне значення.

На сьогоднішній день найбільшим гравцем в Extra-експорті ЄС торгівлі займає Німеччина. На економіку цієї країни припадає 27,1% сукупного Extra-експорту ЄС, а частка сукупного Extra-імпорту ЄС для цієї держави становить майже одну п'яту (18,8%). Наступними за обсягом Extra-експортно-імпортних операцій стали економіки Сполученого Королівства, Італії і Франції. Варто відзначити той факт, що склад лідерів за Extra-експортно-імпортних операцій ЄС-28 був незмінним з 2012 року.

Що стосується безпосередньо частки кожної із вище перелічених держав, то їх значення за Extra-експортом ЄС становили: Сполучене Королівство (13,3%), Італія (10,4%) і Франція (10,2%); за Extra-імпортом ЄС: Нідерланди (14,2%), Великобританія (14,0%), Франція (9,8%) та Італія (9,5%),

Відносно висока частка в Нідерландів частково пояснюється значною кількістю товарів, які надходять в ЄС через Роттердам - провідний морський порт ЄС. Найбільший профіцит торгового балансу зафіксовано в Німеччині -

154,0 млрд. євро, наступними за обсягами була: Ірландія (22,5 млрд. євро) та Італія (20,0 млрд. євро).

Загальні показники розвитку зовнішньої торгівлі ЄС приведені на рис. 1.

Рис. 1. Показники розвитку зовнішньої торгівлі ЄС-28 за період 2003-2013 років.

Іншою специфічною сферою зовнішньої торгівлі ЄС є Intra-торгівля. Торгівля товарами між державами ЄС (торгівлі всередині ЄС) була оцінена - з точки зору розсилок - в 2 839 млрд. EUR в 2013 році. Такий обсяг перевищив приблизно на дві третини рівень записаного на експорт з ЄС-28 в інші країни світу. Важливість внутрішнього ринку ЄС підкреслюється тим, що в рамках ЄС торгівлі товарами була вищою, ніж торгівля екстра-ЄС для кожної держави-члена ЄС, за винятком Греції та Сполученого Королівства (рис. 2).

Різниця між загальним обсягом торгівлі товарами між різними державами Європейського співтовариства було обумовлено своєрідними історичними зв'язками та географічним розташуванням. Найвищий відсоток всередині ЄС торгівлі (майже 80% від загального обсягу торгівлі) були характерними для економіки Люксембургу, Чехії та Словаччини, з цим відношення падіння на 48,3% в Сполученому Королівстві і 47,0% в Греції.

Загальна динаміка обсягів Intra-торгівлі ЄС 28 за останній 2012-2013 роки, характеризувалась незначним зниженням на 0,1%, однак в загальному вираженні його не можна вважати тенденцією, оскільки воно перше з 2009 року. Якщо брати до уваги безпосередньо балансові показники Intra-торгівлі ЄС 28 (співвідношення купівлі-продажу), то Враховуючи прибулих і відправляє разом, найбільше зростання всередині ЄС торгівлі були зареєстровані в Румунії (6,1%), Болгарія (5,8%) та Литві (5,3%), в той час Мальта (-20,4%), Кіпр (-11,0%) і Люксембург (-7,4%) зареєстровано найбільше скорочення торгівлі всередині ЄС в 2013 році.

Для зовнішньої торгівлі країн ЄС період 2012-2013 років відзначився і значним варіюванням у сфері основних партнерів. Зокрема у ці роки найбільшого зростання експорт зазнав між країнами ЄС і Швейцарією (до 27,0%), у той час як експорт до Південної Кореї, Туреччини і Китаю зазнав слабкого зростання (до 5,8%, 3,1% і 3,0% відповідно).

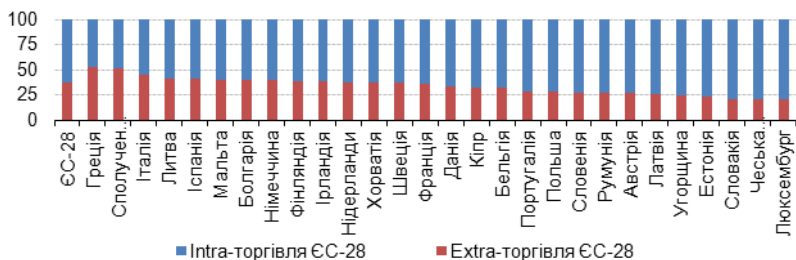

Рис. 2 Структура Intra і Extra-торгівлі ЄС-28 в 2013 році.

Поряд з позитивними тенденціями мали місце й певні негативні зрушення. Так за період 2012-2013 років відбувся спад експорту в Індію (- 6,9%), в Росію (- 2,9%), Японію (- 2,8%) і США (- 1,6%).

Загалом підсумовуючи тенденції зовнішньоторговельної діяльності країн ЄС-28 слід відзначити значну її ефективність, яка розкривається в основному постійним профіцитом зведеного платіжного балансу по цих країнах, а диверсифікованість торгівлі на extra і intra – сфери дозволяють не лише оптимізувати ризики але й розширити спектр перспектив розвитку економіки держав, що інтегрувались чи прагнуть інтегруватись в відповідне об'єднання.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Європейської статистики. - [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>.

Галина РОМАНІВ
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ THEU

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В КРАЇНАХ ЄС

Стратегічною метою України проголошено її інтеграцію у Європейський Союз. Перспективи такої інтеграції значною мірою залежать від рівня міжнародної конкурентоспроможності країни та компонентів, які її формують, від наявності / відсутності, а також від характеру структурних змін, обумовлених входженням у європейський економічний простір. Однією з головних передумов прогресивних структурних зрушень в економіці України є розвиток малого бізнесу.

Суб'єкти малого і середнього бізнесу відіграють двояку роль в соціально-економічному розвитку будь-якої держави. Попри суто економічний ефект (виробництво) мають і соціальне значення, оскільки забезпечують процес само зайнятості. В 2013 році в країнах ЄС-28 зареєстровано 21,6 млн. МСП в яких